

ENQUESTA D'INNOVACIÓ TECNOLÒGICA A LES EMPRESES

1. Introducció

L'Enquesta d'innovació tecnològica a les empreses té per objecte oferir informació directa sobre el procés d'activitats d'innovació en les empreses. Per això, elabora indicadors que permeten conèixer els diferents aspectes d'aquest procés (impacte econòmic, activitats innovadores, etc.).

Aquesta estadística és una operació d'àmbit nacional que realitza l'Institut Nacional d'Estadística (INE) seguint les directrius proposades per l'OCDE per a la recollida i interpretació de dades sobre innovació tecnològica, més conegudes com a Manual d'Oslo. Així els resultats són comparables a l'àmbit internacional.

L'IBESTAT du a terme l'operació estadística Explotació de l'enquesta sobre innovació tecnològica a les empreses, que és un procés, específic, per a les Illes Balears a partir de l'enquesta de l'Institut Nacional d'Estadística (INE). Aquesta explotació ens permet disposar, en l'àmbit autonòmic, d'informació desagregada per tipus d'innovació o grandària de l'empresa.

Des de l'any 2002 aquesta operació es realitza anualment i es coordina amb l'Estadística sobre activitats en I+D.

2. Àmbits de l'enquesta

2.1. Àmbit poblacional

La població objecte d'estudi està formada per totes les empreses agrícoles, industrials, de construcció i de serveis amb almenys 10 persones ocupades remunerades, l'activitat econòmica principal de les quals es descriu en les seccions de la A a la N i les seccions de la Q a la S segons la Classificació nacional d'activitats econòmiques, la CNAE-2009.

2.2. Àmbit territorial

Les unitats d'anàlisi són totes les empreses situades al territori de les Illes Balears.

2.3. Àmbit temporal

Aquesta operació estadística és una enquesta de periodicitat anual.

En aquesta enquesta existeixen dos períodes de referència diferents. D'una banda, el període de referència principal, que és l'any natural: t . I, d'altra banda, estan les variables relacionades amb les innovacions implantades per l'empresa, que van referides als tres últims anys: t , $t-1$ i $t-2$.

3. Definició de conceptes

- **Activitats innovadores:** són aquelles activitats financeres, de desenvolupament i de comercialització, dutes a terme per l'empresa, que tenen per objectiu una innovació o han generat una innovació.
- **Empresa innovadora:** és aquella que ha introduït una o més innovacions en el període d'observació tant si la innovació és responsabilitat de l'empresa individualment, com si ha estat una responsabilitat compartida amb una altra.
- **Innovació:** és un producte o procés de negoci nou o millorat (o una combinació de tot dos) que difereix significativament dels productes o processos de negoci previs de l'empresa i que ha estat introduït en el mercat o implementat en l'empresa.

Respecte de la innovació, és suficient que sigui una novetat o millora per a l'empresa, no necessàriament per al seu sector o mercat. Pot ser desenvolupada per l'empresa mateixa, en col·laboració amb altres empreses, o ser desenvolupada per altres empreses o organitzacions. Els canvis de naturalesa estètica i els simples canvis d'organització o de gestió no s'hi han d'incloure.

Fins a 2017, les innovacions es classificaven segons el Manual d'Oslo de 2005¹, en innovacions tecnològiques i no tecnològiques:

- *Innovacions tecnològiques*: comprenen els productes (béns i serveis) i processos tecnològicament nous, així com les millores tecnològiques importants d'aquests. Hi intervenen tota classe d'activitats científiques, tecnològiques, d'organització, financeres i comercials. Es diferencien en dos tipus d'innovació:

- *Innovació de producte (béns i serveis)*: comprèn productes nous en el mercat que presenten diferències significatives respecte als productes produïts anteriorment quant a finalitat, prestacions, característiques tecnològiques, propietats teòriques o matèries primeres i components utilitzats en la seva producció. .

A més, comprèn també productes existents els resultats dels quals han estat sensiblement incrementats o millorats, sigui en un producte simple per la utilització de components o materials més assolits, sigui en un producte complex compost de diversos subsistemes per modificacions parcials d'aquests.

- *Innovació de procés*: comprèn l'adopció de mètodes de producció tecnològicament nous o sensiblement millorats, inclosos els mètodes de subministrament del producte. Poden resultar de modificacions en l'equip o en l'organització de la producció, o d'aquestes dues modificacions associades i aprofitant nous coneixements. Els mètodes introduïts es poden destinar a la producció i el subministrament de productes tecnològicament nous o millorats que siguin impossibles d'obtenir amb les instal·lacions o amb els mètodes de producció clàssics, o es poden destinar a produir o subministrar de forma més eficient productes existents.

- *Innovacions no tecnològiques*, que es diferencien en dos tipus d'innovació:

- *Innovació d'organització*: és la innovació no tecnològica consistent en la implementació d'un nou mètode organitzatiu en les pràctiques de negocis de l'empresa, l'organització del lloc de feina o les relacions externes.

- *Innovació de màrqueting o comercialització*: és la innovació no tecnològica consistent en la implementació de nous mètodes de mercat que impliquin canvis sobre el que el Manual d'Oslo de 2005

¹ Manual d'Oslo de 2005 (3a Edició) publicat per OCDE i Eurostat (https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oslo-manual_9789264013100-en)

anomena les 4 Ps: el disseny de producte i empaquetat (*product*); l'estratègia de preus (*price*); la promoció i publicitat (*promotion*); i els llocs de venda i canals de distribució (*placement*).

A partir de 2018, les innovacions es classifiquen, segons el Manual d'Oslo de 2018², en innovacions de producte i de processos de negoci. Les innovacions de producte inclouen les anteriorment esmentades innovacions de producte, i afegeixen les innovacions de disseny de producte que abans es consideraven de comercialització. Les innovacions de processos de negoci inclouen les anteriorment esmentades innovacions de procés, innovacions organitzatives i innovacions de comercialització, a excepció de les de disseny de producte. Es defineixen com:

- *Innovació de producte*: és un ben o servei nou o millorat que difereix significativament dels béns o serveis previs de l'empresa i que ha estat introduït en el mercat.
- *Innovació en el procés de negoci*: és un procés de negoci nou o millorat per una o més funcions de negoci que difereix significativament del procés de negoci anterior de l'empresa i que ha estat implementat en l'empresa.

• **Intensitat en innovació**: és el quocient entre la despesa en activitats per a la innovació tecnològica i la xifra de negocis.

4. Disseny de la mostra

El marc poblacional és el Directori central d'empreses (DIRCE) de l'INE. Aquest inclou un directori d'unitats possiblement investigadores per constar en anys anteriors d'execució de l'estadística; haver rebut finançament públic per realitzar R+D l'any de referència de l'enquesta, o haver declarat realitzar activitats sistemàtiques d'R+D en l'enquesta d'innovació de l'any anterior al de referència.

El disseny mostral es realitza en àmbit nacional, mitjançant la selecció d'una mostra estratificada a partir de l'encreuament de les variables:

- Pertinença al directori d'empreses possiblement investigadores, que s'analitza de forma exhaustiva
- Grandària de l'empresa
- Branques d'activitat econòmica (segons CNAE-2009)

² Manual d'Oslo de 2018 (4a Edició) publicat per OCDE i Eurostat (https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oslo-manual-2018_9789264304604-en)

- Comunitat autònoma

5. Difusió de resultats

Les dades es publiquen segons les variables observades, en les unitats de mesura següents:

- Despesa total en activitats innovadores, en milers d'euros
- Nombre d'empreses
- Intensitat en innovació

A més, es presenten desagregats segons:

- Tipus de innovació
- Grandària de l'empresa

Els resultats d'aquesta operació es publiquen anualment en la web del IBESTAT:

Economia » Ciència, tecnologia i innovació

Per a les peticions d'informació més específiques, l'IBESTAT estudiarà la viabilitat de les peticions d'explotació a mesura sol·licitades pels usuaris i es compromet a facilitar-les al més aviat possible tenint en compte els mitjans disponibles.

6. Documentació complementària

[Metodologia i qüestionaris de l'Institut Nacional d'Estadística \(INE\) per a la "Enquesta sobre innovació en les empreses".](#)